

maatte vise sig nogen Nødvendighed, ville blive indhentede fra de forskjellige Communal- og Skoleautoriteter, som kunde have noget Kendskab dertil. Det er denne Besh., som Ministeriet altid vil følge, og som hidtil stedse er bleven fulgt, og Ministeriet kunde jo ikke have nogen særlig Interesse af at undlade at bevirke en Afgjørelse af disse Forhold, som virkelig kunde passe ind i den nye Lovs Aand. Jeg troer derfor heller ikke, at der i denne Bestemmelse kan siges at være nogen som helst Mislighed; jeg troer tværtimod, at det vil være til afgjort Fordeel, netop for Communerne, at der saaledes bliver givet et Spillerum ved Bestemmelsen af dette varierende Antal fra 90 til 120. Udvalget har foreslaaet at sætte et bestemt Tal, saaledes at den omhandlede Udvidelse skal finde Sted, naar der i Skolen er 100 Børn efter et Aars Gjennemsnitsantal; men idet man selv har erkjendt, at en saadan rigoristisk Regel vilde lede til meget ubehagelige og uheldige Conseqventer, har man søgt at undgaae dette ved den tilføiede Bestemmelse, at Sogneforstanderfaberne og Skolecommissionerne skulle kunne lade Underviisningen af de Børn, der ere under 9 Aar, besørge ved hvem de dertil maatte ansee skikkede. Men da det efter den Oplysning, jeg nu har modtaget af den ærede Ordfører, aldeles skal beroe derved, saa maa jeg dog finde en saadan Bestemmelse meget betænkelig og mislig. Jeg har paa ingen Maade Noget imod, at saavidt muligt Underviisningen af de mindre Børn foregaaer i Hjemmet hos Forældrene, og saalange jeg har med Overblyvningen at gjøre, skal enhver sand og virkelig Bestræbelse i denne Henseende altid mødes med saa megen Smødekommens fra min Side som muligt; jeg har dernæst ogsaa yttret, at jeg finder det passende, at der paa sine Steder dannes mindre Skoler for smaa Børn, saakaldte Afslyer eller Pogeskoler, hvor Børnene kunde optages i en Alder af mellem 6 og 7, maafee indtil 8 og 9 Aar, Alt efter deres Udviklingsstrin. Jeg vil altsaa heller ikke paa nogen Maade stille mig som nogen principmæssig Modstander af en Bestemmelse som den foreslaaede; jeg troer endog, at der paa mange Steder kunde udrettes endel Gavn derved, men jeg anser det for absolut

urigtigt, at man stiller Spørgsmaalet om Børnens Underviisning paa denne Maade i Forbindelse netop med Spørgsmaalet om Skolens Udvidelse, og overgiver Valget alene til den Autoritet, som dog for en meget væsentlig Deel fortrinsviis maa tage det oeconomicke Hensyn i Betragtning. Den ærede Ordfører bemærkede, at man i denne Henseende kunde drage en Slutning fra hvad der er bestemt i Loven af 2den Mai s. A., men det lader sig dog ikke gjøre; til skjøndt Sogneforstanderfaberne ere valgte af deres Medborgere, saa er det dog vist — jeg vil ikke tale om, at Valget, hvad man dog vel maa indrømme, undertiden kan være uheldigt — at disse Valg ikke ere foregaaede med særligt Hensyn netop til Underviisningen og hvad dermed staaer i Forbindelse. Man kan derfor ikke sammenligne den Stilling, som disse Mænd indtage, skjøndt de ere valgte af deres Medborgere, med Forældrenes Stilling til deres Børn, thi for det Første er der i selve Forældrenes Stilling en Garanti, som paa ingen Maade kan siges at være tilstede i samme Grad hos Mænd, som tage Beslutninger med Hensyn til Andres Børn, og dertil kommer, at den Omstændighed, at Forældrene overtage Byrden med Hensyn til Underviisningen, hvad enten de udføre denne personlig, eller lade Andre udføre den for Bederlag, giver en særlig Garanti for deres Interesse for Sagen, medens det, naar der er Spørgsmaal om for Communen at undgaae en betydelig Udgift til Skolen, er meget rimeligt, at de, der nærmest ere satte til at varetage Communens oeconomicke Interesse, beslutte sig for at undgaae det fulde Antal af 100 Børn i Skolen til Forholdsregler, hvorved Underviisningen paa ingen Maade kan være tjent. Det er min fudbeste Overbeviisning, at det vilde være en meget mislig Situation, som vilde fremkomme ved at vedtage den foreslaaede Bestemmelse i den Forbindelse, hvori den er foreslaaet, og at det ingenlunde vilde være en naturlig og hensigtsmæssig Anvendelse af saadanne mindre Skoler; thi disse bør udgaae fra en ganske anden Erkjendelse og have et ganske andet Diemed end at forebygge Udgifter til Udvidelse af Skolerne. Jeg kan derfor ikke Andet end troe, at den Maade,